

El secret de la Capella

Per Rosa Sàez Peñas

Estirada al llit amb el pijama posat i fent temps abans no m'arribés el son, lliscava el dit sense massa convicció per la pantalla del mòbil, amunt, amunt, amunt, anar passant quan en una dècima de segon em va cridar l'atenció la notícia que a la Galeria SENDA de Barcelona s'hi exposava l'obra d'un tal Ola Kolehmainen, un fotògraf finlandès del que no n'havia sentit a parlar. Com que m'agrada la fotografia, sempre vaig buscant què hi ha de d'interessant, si més no per a mi, de tal manera que en obrir la pàgina oficial de la galeria d'art d'immediat em vaig sentir seduïda per la proposta: es tractava de fotografies de gran format dedicades a edificis sacres de les religions monoteistes. *Sacred Spaces* era el títol de l'exposició, que es podria visitar entre juny i agost de 2018.

Ja frisava, així que vaig trigar pocs dies a baixar a Barcelona a veure-la. Eren totes meravelloses, molt cuidades i ben treballades. Però si una em va impressionar per sobre de les altres va ser una fotografia de 2,40 m d'amplada per 1,90 m d'alçada d'una estança inconcreta a Sant Pere del Vaticà. En trobar-m'hi de front, no em vaig poder estar d'asseure'm al terra de la sala i contemplar-la durant una llarga estona, extasiada, com si fes una meditació: la llum esbiaixada i potent que entrava pels finestrals superiors, l'atmosfera torbadora, les dues personetes minúscules a la part inferior de l'estança que donaven la mesura del tot, semblava que m'invitaven a entrar... A partir d'aquell dia, de sobte se'm va despertar la passió pel barroc, especialment el del sud d'Itàlia i de Sicília, que des de Nàpols va entrar a Catalunya pel port de Tarragona. Des de llavors, em captiven les cúpules i les voltes pintades, el dramatisme de les escenes, l'explosió de color, els volums, els claroscurs... I va canviar també el meu concepte sobre la fotografia d'arquitectura, però sobre tot la d'interiors. He fet escapades, i fins i tot llargs viatges, per a contemplar arquitectura sacra d'aquella època.

Així que no es d'estranyar que jo, tot i ser una igualadina de tota la vida, aprofités una visita guiada que Promoció Cultural de l'Ajuntament organitza de tant en tant a la basílica de Santa Maria d'Igualada. Aquest temple del segle XVII, que tots tenim tan a la mà i ens és tan conegut que a voltes sembla que no el veiem.

Tal com imaginava, em va agradar repàs a l'imponent retaule barroc; però va ser justament la Capella del Sant Crist, sempre tan fosca, una mica inquietant segons com, quelcom que no m'esperava que ha fet que la vegi amb uns altres ulls...

En accedir-hi, els llums estaven apagats, només una il·luminació puntual al cambril. Va ser el guia, que sabia on era el botó, qui va encendre l'enllumenat general per a poder fer les explicacions.

Fou, però, en alçar la vista i mirar directe a la cúpula, que ens va fer adonar que és allà on hi ha de debò la part més interessant.

A les petxines hi veiem unes acolorides pintures dels quatre evangelistes que trenquen amb l'estètica i la monotonia cromàtica del recinte, obra del pintor igualadí Miquel Llacuna i Alemany. Em va fer il·lusió saber que eren seves, perquè, al Sr. Llacuna, jo el vaig tenir com a professor de dibuix a l'institut a principis dels seixanta, i val a dir que amb la seva mestria i consells em va fer sentir valorada com a persona i com a artista en potència. Em van venir al cap records de simpatia i nostàlgia, perquè als que tenim una edat ens es difícil recordar una bona mestra o un bon professor de les dècades dels cinquanta i seixanta. I vaig pensar que estaria força bé que la sala municipal d'exposicions, que hores d'ara encara no té nom tot i els anys transcorreguts des que la van obrir, estigués dedicada a ell.

Després, fixant-me en l'interior de la mitja esfera, paradoxalment, s'observa gairebé negra. Tanmateix, no és així. Resulta que en aquesta cúpula de 7,50 m. de diàmetre, hi ha pintada una esplèndida Glòria amb una munió de personatges, alguns relacionats directament amb Igualada. Aquesta pintura de 1752 és obra del pintor, gravador i mestre barroc Francesc Tramullas i Roig, ben reconegut a Barcelona (té obres a la Catedral i al MNAC), a Tarragona (a la Catedral), a Madrid (va retratar Carles III i la seva esposa) i a París durant el segle XVIII. Posteriorment, he conegut més detalls del pintor i de la cúpula fent una cerca a la xarxa i amb la informació d'un opuscle, amb les grapes rovellades, que la noia que fa la neteja em va proporcionar amablement un altre dia que hi vaig tornar pel meu compte.

Aquesta cúpula pintada, malgrat el estralls que va patir tot el temple durant la Guerra Civil, s'ha conservat miraculosament, i aquí sí que podem afirmar que ha estat un miracle. Serà perquè no hi ha ni un bri de llum (només tres petits espells insuficients) que en l'època en que tot el que feia "tuf de sagristia" anava al foc, ningú no es devia adonar de la seva existència. I es va salvar. Però que sobrevisqués a la Guerra Civil per manca de llum no és excusa perquè avui dia tampoc no en tingui (i diria que també hi manca restauració). Tant és així que resulta que la pintura més important que posseeix la ciutat d'Igualada està a la vista de tothom, però no es pot veure. Quina llàstima!.

Vaig concloure que la visita havia estat d'allò més profitosa i vaig sortir-ne gratament sorpresa pel nou coneixement que acabava d'adquirir (jo, una igualadina de tota la vida). Em va fer sentir una admiració afegida tant pel que fa a la Capella en si mateixa per les històries que s'hi expliquen, com pel secret que s'amaga a la cúpula. La vaig fotografiar (la cúpula) amb poc èxit, val a dir, a causa de la foscor. Ja se sap que la fotografia és llum i sense llum no hi ha fotografia.

Però també vaig sortir-ne entristida. Em dol l'ànima cada vegada que veig que s'ha perdut un patrimoni cultural, a Catalunya o arreu, no tant per catàstrofes naturals com per deixadesa, mala fe o una mala intervenció. Em pregunto com ha estat possible que en tots aquests anys cap responsable, sigui polític, eclesiàstic o cultural, no ho hagi advertit. I, si ho penso bé, no puc evitar la sensació que a Igualada tenim un conflicte amb el patrimoni arquitectònic, com si no ens l'acabéssim de creure. Massa sovint se li ha extret l'ànima apel·lant al progrés. I no ho dic només per aquest cas. En podria fer una llista.

En definitiva, m'agradaria molt que aquest testimoni servís per obrir una via; una via que sensibilitzi les administracions públiques (o privades), les que siguin, per què dediquin mitjans econòmics i tècnics per a recuperar-la i il·luminar-la. Ja sé que tothom demana i demana, però algú s'hi haurà de posar una hora o altra. De què ens serveix si no? També ens la deixarem perdre?

Donant-li visibilitat es posaria en valor per al conjunt de la ciutadania; permetria als igualadins gaudir d'un patrimoni que ens és propi i orgullosament ens plauria mostrar a aquells que ens visitin.

O potser encara haurem d'acabar fent un *crowdfunding*...

**Diputació
Barcelona**

| *Xarxa de Biblioteques
Municipals*